

វិសមភាព សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌ និងការឆ្លើយតបចំពោះជំងឺកូវីដ-១៩

**ឯកសារព័ត៌មានទី ១៥
ថ្ងៃទី ០៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០២១**

ការរាតត្បាតជាសកលកំពុងលាតត្រដាងឱ្យឃើញពីវិសមភាពនៅកម្ពុជា - ដូចជា វិសមភាពប្រាក់ចំណូល សុខភាព និងការអប់រំ ជាដើម។ ប្រជាពលរដ្ឋមានចំណូលទាបជាច្រើនគ្រួសារកំពុងជាប់បំណុល។ របកគំហើញបឋម ផ្អែកតាមការសិក្សាផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិបង្ហាញថា បំណុលត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការសេដ្ឋកិច្ច សុខភាព និងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់គ្រួសារទាំងនោះ។ ភាពងាយរងគ្រោះ និងវិសមភាពប្រាក់ចំណូលនៅកម្ពុជា ក៏រឹតតែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរដោយសារជំងឺកូវីដ ១៩ ដែលបន្តរំលេចឱ្យឃើញពីដែនកំណត់ នៃការចាត់ទុកកំណើនផលិតផលសរុបក្នុងស្រុក (ផ.ស.ស) ថាជាសញ្ញាដែលបង្ហាញពីវិបុលភាពនិងសុខុមាលភាពជារួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

សម្រាប់ប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា ការឆ្លើយតបចំពោះវិសមភាពទាំងនេះ ត្រូវការអភិក្រមសេដ្ឋកិច្ចដែលមានមូលដ្ឋានលើសិទ្ធិមនុស្ស (human rights economy) ដែលមានការ វិនិយោគលើប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ និងជាពិសេសលើមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត កន្លែងធ្វើការ សន្តិសុខសង្គម ជីវិតគ្រួសារ ការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពវប្បធម៌ ជាដើម។ នេះរួមមានការចាំបាច់ ដើម្បីធានាការទទួលបានលំនៅឋាន ស្បៀង ទឹក ការថែទាំសុខភាព និងសេវាអប់រំ — ដែលត្រូវបានគេហៅរួមគ្នាថាជាសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌។

អ្វីដែលជាចក្ខុវិស័យ និងការសន្យារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា គឺសិទ្ធិមនុស្សគ្រប់បែបយ៉ាង គឺជារបស់មនុស្សគ្រប់រូប ដោយមិនប្រកាន់ពីកម្រិតចំណូលរបស់ពួកគេ។ ការឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាវិសមភាព គឺជាកម្លាំងជំរុញរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីនាំឱ្យមានយុត្តិធម៌សង្គម សិទ្ធិការងារ និងភាពជាតំណាងរបស់អ្នកដែលមានយេនឌ័រផ្សេងៗគ្នាកាន់តែច្រើនជាងមុន។ វាក៏ជាគោលដៅដ៏សំខាន់មួយនៃការអំពាវនាវជាសកលឱ្យមានការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស របស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបានគូសបញ្ជាក់ពីភាពបន្ទាន់នៃការចាត់ទុកសិទ្ធិមនុស្សថាជា ចំណុចស្នូលនៃការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។

តាមរយៈការសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អង្គការសហប្រជាជាតិបានខិតខំអនុវត្តសកម្មភាព ដើម្បីឈានទៅកាត់បន្ថយវិសមភាព និងការពារសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌៖

- ដើម្បីជួយអាជ្ញាធរឱ្យធានាបាននូវសិទ្ធិទទួលបានសេវាសុខភាព អង្គការសហប្រជាជាតិបានគាំទ្រដល់ក្រសួងសុខាភិបាល និងក្រសួងស្ថាប័នដទៃទៀត ក្នុងការផ្តល់សេវាសុខភាពជាសារវន្ត និងបង្កភាពងាយស្រួលឱ្យពលរដ្ឋកម្ពុជាគ្រប់រូបបានទទួលសេវាសុខភាព ដូចជាសុខភាពមាតា និងកុមារ សេវាចាក់ថ្នាំបង្ការ សុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការគាំទ្រចិត្តសង្គមជាដើម។ អង្គការសហប្រជាជាតិបានគាំទ្រដល់សេវាបង្ការការឆ្លងមេរោគអេដស៍ និងបានពង្រីកជាប្រចាំនូវការផ្តល់ថ្នាំប្រឆាំងមេរោគជារៀងរាល់ខែ ដល់ក្រុមដែលរស់នៅជាមួយមេរោគអេដស៍។ អង្គការសហប្រជាជាតិក៏បានផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដល់អ្នកប្រើប្រាស់បណ្តាញសង្គមជាង ៨ លាននាក់ ឱ្យចេះសម្គាល់ដឹងពីព័ត៌មានមិនត្រឹមត្រូវអំពីសុខភាព និងបោះពុម្ពផ្សាយសៀវភៅណែនាំ សម្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមមើល [ឯកសារព័ត៌មានទី ១៤ ស្តីពីសុខភាព](#)។
- ដើម្បីជួយដល់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការធានានូវសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជាបានសហការជាមួយនឹងអាជ្ញាធរ ដើម្បីចែកឯកសាររៀនបរិយាបន្នពីចម្ងាយដល់កុមារចំនួន ៣,២ លាននាក់។ នៅទូទាំងប្រទេស អង្គការសហប្រជាជាតិ បានផ្តល់ថវិកា ៤,២ លានដុល្លារ ដល់សាលាបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ដើម្បីរ៉ាប់រងចំណាយបន្ថែមក្នុងបរិបទនៃជំងឺកូវីដ ១៩។ អង្គការសហប្រជាជាតិកំពុងត្រៀមជួយឱ្យកុមារគ្រប់រូបបានត្រឡប់ទៅសាលារៀនវិញ តាមរយៈការជួយឱ្យសិស្សានុសិស្សអាចបំពេញការរៀនសូត្រដែលពួកគេបាត់បង់កន្លងមក និងជួយគ្រូ ក្នុងការឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបាត់បង់ការរៀនសូត្រ និងបញ្ចូលបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលទៅក្នុងការបង្រៀនរបស់ពួកគេ។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមមើល [ឯកសារព័ត៌មានទី ១០](#) ស្តីពីការអប់រំ។
- ទីផ្សារការងារកម្ពុជាប្រហែល ៨៨,៣% ដំណើរការក្នុងសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ ហើយកម្មករនិយោជិតភាគច្រើនក្នុងចំណោមកម្មករនិយោជិតទាំងនេះ មិនអាចរំពឹងអាស្រ័យលើលទ្ធភាពទទួលបានសេវាថែទាំសុខភាព ឬសន្តិសុខប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេនោះឡើយ¹។ ការទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីកម្មវិធីគាំពារសង្គមនៅមានកម្រិត ឬមិនស្មើគ្នាបែបនេះ បង្កផលប៉ះពាល់ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងវិសមភាព។ អង្គការសហប្រជាជាតិបាននឹងកំពុងធ្វើការងារជាមួយរដ្ឋាភិបាលជុំវិញសិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម។ យើងកំពុងជួយក្រុមប្រឹក្សាជាតិគាំពារសង្គម ដើម្បីធានាយ៉ាងណាឱ្យកម្មករនិយោជិតដែលងាយរងគ្រោះជាងគេព្រមទាំងក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម ដែលត្រូវបង់ភាគទានផង និងមិនចាំបាច់ត្រូវបង់ភាគទានផង។ អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជាបានជួយពង្រីកកម្មវិធីជំនួយសង្គមដល់ស្ត្រី និងកុមារក្រីក្រងាយរងគ្រោះ ចាស់ជរា និងជនមានពិការ

¹ ការគណនារបស់ ILO ផ្អែកតាមការអង្កេតកម្លាំងពលកម្មនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៩

ភាព និងអ្នកដែលរស់នៅជាមួយមេរោគអេដស៍។ យន្តការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនមានពិការភាពដែលជាយន្តការថ្មីមួយរបស់ជាតិ នាំឱ្យមានការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនដែលមានពិការភាពជាង ២០០.០០០ នាក់ ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចទទួលបានសេវាថែទាំសង្គម និងសេវាដទៃទៀត។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមមើល [ឯកសារព័ត៌មានទី ៣](#) ស្តីពីជំនួយសង្គម និង [ឯកសារព័ត៌មានទី ៧](#) ស្តីពីការគាំទ្រដល់កម្មករនិយោជិតកាត់ដេរ។

- សកម្មភាពបញ្ចេញមតិរបស់កម្មករ មានប្រវត្តិសាស្ត្រប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងវិសមភាព និងតស៊ូដើម្បីសិទ្ធិ និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរសម្រាប់ទាំងអស់គ្នាគួរជាទីមោទនៈ។ នៅកម្ពុជា ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាមានតែសម្រាប់ កម្មករនិយោជិតនៅក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ស្បែកជើង វិស័យផលិតទំនិញសម្រាប់ការធ្វើដំណើរ និងកាបូបតែប៉ុណ្ណោះ។ អង្គការសហប្រជាជាតិជំរុញដល់ការគោរព **សិទ្ធិនៅកន្លែងធ្វើការ** តាម រយៈការផ្តល់ការគាំទ្រដល់ស្ថាប័ននានា ដូចជា ក្រុមប្រឹក្សាជាតិប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា ដែលជាវេទិកាពិគ្រោះយោបល់ក្នុងសង្គម រវាងសហជីព និងនិយោជក។ អង្គការសហប្រជាជាតិបានជួយដល់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការអនុម័តគោលនយោបាយស្តីពីទេសន្តរប្រវេសន៍ការងារសម្រាប់ កម្ពុជា។ យើងបានផ្តល់ជំនួយផ្ទាល់ដល់ពលករទេសន្តរប្រវេសក៍ជាង ៧៥.០០០ នាក់ ដូចជាជួយឱ្យពួកគេទទួលបានព័ត៌មានអំពីទេសន្តរប្រវេសន៍ការងារ និងទទួលបានសេវាគាំទ្រឆ្លើយតបទៅនឹងស្ថានភាពរបស់ពួកគេម្នាក់ៗផងដែរ។ សម្រាប់ព័ត៌មានមានបន្ថែមសូមមើល [ឯកសារព័ត៌មានទី ៨](#) ស្តីពីការផ្តល់ជំនួយដល់ពលករទេសន្តរប្រវេសក៍។
- ដើម្បីជួយដល់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចធានា **សិទ្ធិទទួលបានលំនៅឋាន** ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជាបានរៀបចំគោលការណ៍ណែនាំថ្នាក់ជាតិស្តីពីការតាំងទីលំនៅជាថ្មី។ ប្រសិនបើគោលការណ៍ណែនាំនេះត្រូវបានទទួលយកគោលការណ៍ណែនាំនេះនឹងជួយដល់អាជ្ញាធរក្នុងការផ្តល់នូវដំណោះស្រាយ ដែលមានមូលដ្ឋានលើសិទ្ធិមនុស្សចំពោះបញ្ហាបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ រួមទាំងដំណោះស្រាយផ្សេងទៀតស្របតាមបទដ្ឋាន និងស្តង់ដារសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។ អង្គការសហប្រជាជាតិក៏បានរៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយឯកសារពិភាក្សា ស្តីពីការសម្រួលនីតិវិធីផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសហគមន៍ជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលផងដែរ។ ចាប់តាំងពីពេលដែលការរាតត្បាតជាសកលចាប់ផ្តើមកើតមាន ជនជាតិដើមភាគតិច ៥៦ គ្រួសារបានទទួលការគាំទ្រក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ពួកគេ ដើម្បីដាក់សំណើសុំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសហគមន៍។
- ដើម្បីលើកកម្ពស់ **សិទ្ធិចូលរួមក្នុងជីវភាពវប្បធម៌** អង្គការសហប្រជាជាតិបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការត្រៀមរៀបចំ ការការពារ និងការថែទាំទីតាំងបេតិកភណ្ឌពិភពលោករបស់យូណេស្កូ អ្នកជំនាញ និងអ្នកការពារបេតិកភណ្ឌមានជីវិត បណ្តាញទីក្រុងប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតរបស់យូណេស្កូ និងវិស័យច្នៃប្រឌិតជាដើម។

កម្ពុជាបានចុះហត្ថលេខា និងផ្តល់សច្ចាប័ណ្ណដល់ពិធីសារ និងអនុសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សជាច្រើន ហើយក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តរូបសំប្រទេសនេះ មានមូលដ្ឋានរឹងមាំលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួន ដែលអាចនាំឱ្យ មានការចាត់វិធានការច្បាប់ គោលនយោបាយ និងស្ថាប័នគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីសម្រេចសិទ្ធិទាំងនេះ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាត្រូវធានា សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងវប្បធម៌សម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ដោយមិនត្រូវទុក នរណាម្នាក់ចោលនោះឡើយ - ដែលនេះគឺជាការសន្យាគន្លឹះ ធ្វើឡើងក្រោមក្របខ័ណ្ឌរបៀបវារៈ អភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពឆ្នាំ ២០៣០។

ពលរដ្ឋកម្ពុជាចង់បាន និងសមនឹងទទួលបានប្រព័ន្ធសង្គមសេដ្ឋកិច្ច ដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ សម្រាប់ពួកគេ។ ពួកគេចង់ឱ្យសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេ បានទទួលការគោរព នៅគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់ និងមានសំឡេងក្នុងការសម្រេចចិត្តទាំងឡាយដែលមានឥទ្ធិពលដល់ជីវិត របស់ពួកគេ។ អង្គការសហប្រជាជាតិត្រៀមខ្លួនរាល់ ដើម្បីគាំទ្រដល់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការ កសាងនូវកិច្ចសន្យាសង្គមថ្មីមួយ ដែលផ្តល់ឱកាសស្មើភាពគ្នាសម្រាប់គ្រប់គ្នា និងធានាឱ្យមានការ គោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់ទាំងអស់គ្នា តាមរយៈ៖

- ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសុខភាព និងសុខភាពសាធារណៈ ដើម្បីលើកកម្ពស់ សមធម៌ក្នុងការទទួលបានសេវាសុខភាព ពង្រឹងសេវាសុខភាពសាធារណៈ និងសម្រេចឱ្យបាន នូវការគ្របដណ្តប់ជាសកលនៃសេវាសុខភាព។
- ជំរុញឱ្យមានការបង្កើតនូវប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម ដែលមានលក្ខណៈបរិយាបន្ន យកចិត្តទុកដាក់ ចំពោះយេនឌ័រ និងមានមូលដ្ឋានលើសិទ្ធិមនុស្ស ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះតម្រូវការរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋដែលធ្លាក់ចូលទៅក្នុងភាពក្រីក្រ និងបាត់បង់ឱកាសព្រោះតែការរាតត្បាតជា សកលនៃជំងឺកូវីដ ១៩។
- ជំរុញឱ្យមានការរៀបចំកញ្ចប់អន្តរាគមន៍ស្តារសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ ដែលមានចីរភាព និងមានមូល ដ្ឋានលើសិទ្ធិមនុស្ស ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះវិសមភាព បង្កើតការងារ និងធ្វើឱ្យវិស័យសាធារណៈ កាន់តែមានភាពល្អប្រសើរ។
- ផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការពង្រីកលំហសារពើពន្ធរបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីបង្កើនការវិនិយោគលើកិច្ច អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈការកសាងនូវឧបករណ៍ហិរញ្ញ ប្បទានបែកចែកដែលមានលក្ខណៈនវានុវត្តន៍។
- ផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេស ដើម្បីបង្កើតនូវប្រព័ន្ធពន្ធនៃគាំទ្រដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ។
- បង្កភាពងាយស្រួលឱ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចទទួលបានឥណទានដែលមានតម្លៃសមរម្យ ដើម្បីឱ្យ ពួកគេយកទៅប្រើប្រាស់សម្រាប់ការវិនិយោគដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ពួកគេ និង ជម្នះបញ្ហាប្រឈមនានា។

- រៀបចំច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ឱ្យកាន់តែប្រសើរ ដើម្បីផ្តល់ការការពារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពដល់សិទ្ធិអចលនទ្រព្យ និងដាក់លក្ខខណ្ឌ ដែលកំណត់ពីពេលដែលអាចអនុវត្តការបណ្តេញចេញ។

###

ឯកសារព័ត៌មានស្តីពីការឆ្លើយតបចំពោះជំងឺកូវីដ ១៩ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា គឺជាឯកសារផ្លូវការ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលមានគោលបំណងផ្សព្វផ្សាយជូនប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងដៃគូដទៃទៀត។ ឯកសារទាំងនេះត្រូវបានរៀបចំដោយការិយាល័យប្រធានអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា។